

WANNEER VERDWIJNT DE LAATSTE RADIO?

 Lkol Edwin Saiboo, hoofdredacteur

Verdwijnt zo dadelijk de radio van het gevechtsveld, in navolging van de telefooncel en de tv-antennes, die ook uit het straatbeeld zijn verdwenen? Steeds meer radio '-zaken' kunnen via de computer of de smartphone geregeld worden, waarbij online met de radiohelpdesk kan worden gecommuniceerd.

De integratie van de radiowereld en de netwerkwereld zal met de spirals 4 en 5 van *Federated Mission Networking* een feit zijn met NRF 2025 en NRF 2027. De specifieke kennis van radiotransmissie en radiosystemen wordt gebundeld met de specifieke kennis van netwerk- en servicesconnectiviteit en zal slechts bij een beperkt aantal eenheden beschikbaar en nodig zijn.

De professionalisering van de operators gaat steeds verder en het is voor eenheden niet te doen om elk voldoende professionele operators te hebben, bijvoorbeeld op het gebied van (cyber) security en transmissietechnieken.

De eenheden zijn ook steeds meer gewend geraakt aan online dienstverlening en *cloud based services*. Met name voor ouderen kan dit vervelend zijn. De medewerkers op de helpdesk moeten dan ook getraind zijn om ouderen te helpen.

Last Mile

De omgeving, het optreden, de vijand en het terrein dicteren in de 21ste eeuw als nooit tevoren.

Zolang de 'T-Mobiles en de KPNs' van deze tijd geen gegarandeerde services kunnen leveren op het gevechtsveld, in de lucht en op en onder water moet Defensie de spreekwoordelijke 'last mile' zelf overbruggen. Dat is die laatste mijl die de confrontatie met de tegenstander brengt.

In die laatste mijl moet je uiterst wendbaar zijn. Die laatste mijl heeft ook niet het comfort van onbeperkte bandbreedte. Die laatste mijl is waar het verschil gemaakt moet worden tussen leven en dood. Dat verschil wordt, wanneer het er op aan komt, met alle respect niet op kantoor gemaakt bij de centrale verwarming. Daarom is ook het project vervanging en vernieuwing datatransmissiesystemen zo ontzettend belangrijk voor de aankomende decennia. Hierover leest u meer in deze Intercom.

Deze Intercom

Deze Intercom bevat de onderwerpen en thema's van het symposium dat i.v.m. COVID-19 geen doorgang kon vinden: Defensie data-science, data-science voorkomt verdrinken in data, manoeuvreren in de informatie-omgeving.

Public Key Infrastructure in TITAAN (4.3 SR01), helemaal nieuw, in deze Intercom een beschrijvende grondslag van een nieuwe hoeksteen van netwerkbeveiliging. Daarnaast werpen we ook een blik op het programma TEN, deze keer voorbereiden voor testen en valideren. Tot slot mag niet onvermeld blijven dat het C2OstCo gaat reorganiseren, meer hierover ook in deze Intercom.

Ik wens u ontspannend december-leesplezier toe en blijf vooral gezond, ook in het nieuwe jaar.